

Política Nacional de
Lenguas Originarias,
Tradición Oral e
Interculturalidad

PNLOTI

Lengua: Quechua Cusco Collao

PERÚ

Ministerio de Cultura

BICENTENARIO
PERÚ 2021

Política Nacional de Lenguas Originarias, Tradición Oral e Interculturalidad (PNLOTI)

NISQAMANTA TAPUKUYKUNA

Kay Política Nacional de Lenguas Originarias, Tradición oral e Interculturalidad – PNLOTI nisqamanta yachariy, Ministerio de Culturap chaninchasqan, Perú suyupi, tawa (4) millon runakunap, tawa chunka pusaqniyuq (48) simimanta huknin kaq ñawpa llaqtayuq rimaqkunapa k'uchunchasqa derechunatan yanapanqa. PNLOTI nisqaqa ishkay waranqa tawa chunkayuq (2040) watakaman mast'arikunqa, ñawpa llaqtayuqkunap munayninkuta, sasachayninkunata qhawarispa.

1. **¿Política Nacional de Lenguas Originarias Tradición Oral e Interculturalidad nisqa musuqyachiyri imataq?**

Kay PNLOTI nisqaqa iskay waranqa chunka qanchisniyuq (2017) watapim, Decreto Supremo N° 005-2017-MC nisqa kamachiywan llusqsimurqan, kay kamachikuymi ñawpa llaqtayuqkunap rimasqanku simikunata, kunankuna hinallataq qhipa watakuna, allinta yuyaychanqa.

Decreto Supremo N° 029-2018-PCM CEPLANpa kamachikuyninwanmi, Reglamento nisqa hurqumusqanmanhinam, Ministerio de Culturam chay kamachikuykunata musuqyachimuchkan.

2. **¿Imaraykutaq PNLOTI nisqatari musuqyachina?**

Kay musuqyachinapaq qillqaqa Censos Nacionales 2017 nisqaq willakuyninkunawan kallpachasqam rurakun. Hinallataq, yupaykunata qhawarikun, kamachiykunata purichinanpaq, yanapananpaq ima. Kay kamachiykunaqa iskay waranqa tawa chunka (2040) watayuqkaman aysarikun, kuskanninkunapitaqmi hunt'anapaq yuyaykuna qhawarikunqa.

Kay kamachikuy musuqyachiykunaqa Estadop llapan runayninkunatam allinyachinqa. Chaywanmi hatun wasikuna runakunap rimasqanku simipim yanapanqaku, ñawpa llaqtayuq runakunata hinallataqmi wakin simikunata chinkapunamanta kallpawan kawsarichimunqa, wiñarichimunqa ima.

3.

¿Imakunataq kay PNLOTI nisqari qatipan?

Kay PNLOTI nisqaqa tawa ruraykunatam qatipan:

- a) Runakunap siminkuta rimaspam sumaq yanapakuyta, ñawpa llaqtayuqkunapaq, Estado chaninchanan.
- b) Manañam pipas sarunchananchu ñawpa llaqtayuqkuna siminkupi rimasqankurayku.
- c) Lliw llaqtakunapim taytamamankumanta wawankunaman siminkupi rimakuykuna astawan wiñarinan.
- d) Ñawpa llaqtayuqkunap siminkupim rimaykuna, qillqaykuna ima sumaqta wiñarinan.

4.

¿Pikunataq kay PNLOTI nisqa musuqyachisqari yanapanqa?

Kay kamachikuyqa tawa (4) millon, tawa pachak qanchis chunka qanchisniyuq (477) waranqa, pachak isqun chunka pispayuq (195) ñawpa llaqtayuq warmi qharkunap, tawa chunka pusaqniyuq (48) simikunamanta huknin simipi rimaqkunatam yanapanqa, paykunam kanku sapa pachakmanta chunka suqtayuq (16%) Censos Nacionales 2017 nisqaq yuspasqam.

5.

¿Llaqtapa ima sasachakuynintataq PNLOTI nisqa musuqyachiy allinchanqa?

Kay sasachakuymi qhawarikun “ñawpa llaqtayuqkunap rimanankupaq derechunkus pisiyachisqa kasqa”, chaymi tawa chunka pusaqniyuq simikunamanta huknin simipi rimaqkunatam mana yanapasqachu, aswantaqa chinkapuq simikunata.

6.

¿Imaynatataq musuqyachikun kay PNLOTI nisqari?

Kay PNLOTI nisqaqa iskay t'aqapim musuqyachikun:

a) Técnico nisqamanta: Kay DS N° 029-2018-PCM kamachikuymantam tupachinapaq. Chay patamanmi tawa (4) qatipaykunata rurakun, kimsa chunka iskayniyuq (32) purichinapaq kamachiykunata, tawa chunka iskayniyuq (42) yanapakuykunata, Ministerio de Culturawan, pusaq (8) hatun kamachikuq wasikunawan ima.

b) Yanapanakuymanta: Runakuna tapukuyta mast'aris-pam apakunqa, llaqtakunap yanapayninwan, chaywanmi kay qillqata riqsichikunqa, lliw runakunap ima nisqankunata chaskinapaq. Chaypaqmi huñunakuykuna aparikunqa pim munaqkunawan hinallataq ñawpa llaqtayuqkunawan, paykunapas yanapakurqankum kay kamachikuypa qallariyninpi.

7.

¿Imaynatataq kay PNLOTI nisqaq musuqyachiy ninri aparikunqa?

Qispiruptinqa, kay musuqyachisqa kamachikuyqa lliw kamachikuq wasikunapim hunt'akunqa. Kay PNLOTI musuqyachiyqa Dirección General de Derechos de los Pueblos Indígenas nisqaq qatipasqanmi, mat'ipasqanmi kanqa, kayqa Dirección General de Derechos de los Pueblos Indígenas, chay pataman Viceministerio de Interculturalidad hinallataq Ministerio de Culturap kamachisqanmi.

www.gob.pe/cultura

Av. Javier Prado Este 2465, San Borja
Lima - Perú

 [mincu.pe](https://www.facebook.com/mincu.pe)

 [MinCulturaPe](https://twitter.com/MinCulturaPe)

 [minculturape](https://www.instagram.com/minculturape)